

Jeg har ikke sigtet det ærede Medlem for at have sendt den foreløbige Betænkning ud — hvis det er det, det ærede Medlem mener. Det er vist ingen Hemmelighed — jeg skal dog ikke nævne Navne — og der er vist ingen Rigsdagsmand i denne Sal, som ikke ved, hvorledes det er gaaet til (*Borgbjerg*: Jeg ved det ikke!). Jeg beklager, at ærede Medlemmer kunne være saa uvidende om de faktiske Forhold herinde. Man skulde jo tro, at de, der leve med her, vare klare over Situationen, men ellers kan jeg gerne sige, at selvfølgelig er det sket ved en Korrespondent, der har de moderate Blade at sende Meddelelser til, og samme Korrespondent har fra gammel Tid beholdt nogle enkelte af Venstre-reformpartiets Blade. Disse Blade have saa faaet den foreløbige Betænkning. Det, jeg vilde vise, var ikke, hvem der har Skylden — jeg mener ikke, den Sag er af saa stor Betydning, at den er værd at gøre store Ophævelser over — men det eneste, jeg har villet vise i denne Sag, er, at hvis det var Udvalgets Formand eller et Medlem af Udvalgets Flertal, der havde sendt Betænkningen ud, saa vilde Betænkningen være kommen til alle Reformpartiets Blade, og hvis det havde været et Medlem af den socialdemokratiske Gruppe, vilde den være kommen til de socialdemokratiske Blade, og havde det været en af Højre, var den dog vistnok snarest kommen til Højreblade. Nu kom den hovedsagelig til de moderate Blade, saa det synes mig tydeligt, at denne Udsendelse af den foreløbige Betænkning kan ikke være sket fra Venstre-reformpartiets Medlemmer. Det var kun dette, jeg vilde sige. Jeg synes, som sagt, ikke, den Sag er værd at gøre noget ud af. Men jeg betragter det som meget søgt af det ærede Medlem for Kjøbenhavns 5te Valgkreds, naar han paa den Maade vil rakke ned paa Venstre-reformpartiets Ledelse af Arbejdet i Udvalget. Jeg tør nok paastaa, at det ærede Medlem ellers skal have vanskeligt ved at paavise, at der har været andet end en human Behandling og hensynsfuld Ledelse af Arbejdet i Udvalget.

Jeg skal nu henvende et Par Ord til det ærede Medlem for Kjøbenhavns 6te Valgkreds (Hammerich). Jeg forstaaer hans Standpunkt. Jeg erkender, at det ærede Medlem tager dette Spørgsmaal paa en saglig Maade, og jeg har Forstaaelsen af, at det ærede Medlem mener det alvorligt med sit Arbejde, og det er mig en Tilfredsstillelse at forhandle med Folk, der tage Sagen alvorligt, selv om jeg ikke kan være enig med dem. Det ærede Medlem

mener, det er de ligegyldige og Kirkens Fjender, der ville faa Magten, hvis Lovforslaget om Menighedsraaden bliver vedtaget. Ja, den Udtalelse have vi hørt saa tit. Jeg ved ikke, hvorfra man henter den Slags Paastande, og jeg ved ikke, hvem der her tør paatage sig at sætte Skellet mellem Kirkens Fjender og dens Venner. I alt Fald tør jeg ikke paatage mig at sætte dette Skel. Man siger, det er kun en lille Del af Folkekirkens Medlemmer, der ere kirkelig interesserede. Atter her maa jeg spørge: Hvoraf ved man det, hvilke Beviser kan man føre for, at det kun er en lille Del, der er kirkelig interesseret? For mig staaer det saaledes, at det er den allerstørste Del af Folkekirkens Medlemmer, der er kirkelig interesseret, selv om de ikke just altid lægge deres Følelser klart for Dagen og ligesom gaa med Hjertet paa Læberne til enhver Tid. Men dette Spørgsmaal — som for Resten ogsaa det ærede Medlem for Ringkøbing Amts 4de Valgkreds (Svendsen) efter sin Stilling til Forslaget var stærkt inde paa — komme vi vel ikke saa let til Enighed om. For mig staaer det saaledes, at naar vi skulle lovgive for Folkekirken, skulle vi ikke alene tænke paa dem, der høre til den levende Menighed, til den hellige almindelige Kirke. De Herrer, som staa paa det Standpunkt, at det udelukkende er bevidst troende, som de kalde dem, eller de hellige, eller hvilket Navn de nu give dem, der skulle staa for Styret af Folkekirken, tale ikke ud fra et folkekirkeligt Standpunkt, men de tale ud fra et frikirkeligt Standpunkt. Thi det er en Meningsløshed at have en Folkekirke, hvortil der hører en stor Mængde Medlemmer, og saa samtidig sige, at de allerfleste af disse Medlemmer ikke skulle have Medlemsrettigheder inden for Folkekirken. Og jeg kan ikke forstaa, at nogen virkelig tror sig i Stand til at skyde ud dem, der ikke skulle have Medlemsrettigheder i Folkekirken, naar de ellers regne sig selv for at høre til Folkekirken. Jeg ved ikke, hvorledes man vil finde den Maalestok for, hvem der i Sandhed hører til Folkekirken og hvem ikke, hvordan man vil faa dette Skel sat. Jeg har hørt mange gøre Forsøg paa at løse den Opgave, men jeg har endnu aldrig, aldrig set nogen, der har kunnet løse den til Gavn. Nogle ville prøve paa at løse Opgaven paa den Maade, at man forlanger strenge Løfter. Andre, ogsaa de, der i Grunden ellers staa paa samme Standpunkt, sige: Nej, det kan ikke nytte, for samvit-